

2016-02-16

”Psykologer bedömer bäst ett psykofarmakas inverkan på personligheten”

DEBATT. Psykologer borde inte överlåta åt läkare att bedöma ett psykofarmakas inverkan på en patient och patientens personlighet. Det är psykologerna bäst lämpade för. Det skriver psykolog Kersti Jormfeldt i ett debattinlägg och uppmanar kolleger att läsa den danske professorn Peter C Gøtzsches böcker om läkemedelsbranschen, psykoterapi och dess oförenlighet med psykofarmakologisk behandling.

Foto: iStock Photos

För drygt ett år sedan skrev Leif Havnesköld en debattartikel här i Psykologtidningen: ”Nytan av psykofarmaka överlag är starkt överdriven”. Sedan dess har det varit tunnsått med artiklar i *Psykologtidningen* som tagit upp frågan om farmaka i stort och psykotropa preparat i synnerhet. Detta tycker jag är beklagligt då psykologers arbete i hög grad påverkas av användningen av psykofarmaka inom psykiatrin.

Hans Peter Söndergaard skriver i sin recension av Peter C Gøtzsches bok *Deadly medicines and organized crime* (Läkartidningen 2015;112: DRU 9, Läkartidningen.se 2015-10-15): "Det är en mycket läsvärd bok. ... en djupt oroande text, eftersom den på ett övertygande sätt dokumenterar att grundvalen för medicinskt beslutsfattande vacklar på grund av graden av korruption inom läkarkåren, läkemedelsbranschen, myndigheter och politiska organisationer". Boken tar upp exempel från många medicinska områden och har kanske tyvärr inte uppfattats som relevant av många psykologer.

Nu finns boken översatt till svenska, utgiven av Karneval förlag, och jag hoppas alla inom vården tar chansen att läsa den. När det gäller Peter C Gøtzsches nya bok *Deadly psychiatry and organised denial* anser jag den vara ett måste för alla som arbetar inom psykiatrin och i synnerhet för oss psykologer. Gøtzsches böcker handlar inte mest

om farmakologi, utan mer om marknadsföringsmetoder och användning av statistik, om hur fuskforskning bedrivs och hur sidoeffekter (biverkningar) förnekas, och de allvarliga konsekvenser som uppstår på grund av dessa missförhållanden.

Psykologer borde inte överlåta åt läkarna att bedöma ett preparats inverkan på en patient och patientens personlighet. Genom sin psykologiska kunskap och erfarenhet, genom att vara genuint intresserad av den enskilda patientens specifika upplevelser och reaktioner, är enligt min mening, psykologer de som är bäst lämpade för den bedömningen.

Genom vår expertis har vi möjlighet att skaffa oss en kännedom om befintliga preparats individuella påverkan på patienterna, som i många avseenden är djupare de flesta läkares, vars kunskap huvudsakligen förefaller grunda sig på läkemedelsindustrins broschyrer och representanter. Det finns många myter om psykofarmaka som utan saklig grund cementerats under årtionden. Psykologer anser jag vara den yrkesgrupp som bäst kan verka för att de myterna avlivas.

Gøtzsches nya bok har ett kapitel med rubriken "*Psychotherapy and exercise*" där han inleder med en beskrivning av psykoterapi och dess oförenlighet med psykofarmakologisk behandling. Han skriver att psykologer är experter på att förstå sina patienter, och att diagnoser och droger bör undvikas så mycket som möjligt. Med det här debattinlägget vill jag uppmana alla psykologer som ägnar sig åt psykologisk behandling att läsa Gøtzsches böcker.

Tillsammans kan vi förhoppningsvis åstadkomma att det är människor och *inte* diagnoser som behandlas inom både primärvård och psykiatri. Tillsammans kan vi sträva efter att patienter slipper börja med psykofarmaka eller får hjälp att bli drogfria så att de optimalt kan tillgodogöra sig psykologisk/psykoterapeutisk behandling.

REFERENSER:

Gøtzsche, Peter C: Dödliga mediciner och organiserad brottslighet (Dödlig medicin og organiseret kriminalitet) 2013, Karneval förlag, övers: Ulrika Junker Miranda. ISBN 978-91-87207-37-2
Gøtzsche, Peter C: Deadly Psychiatry and organised denial, 2015, PeoplesPress. ISBN 978-87-7159-623-6

Läs även Leif Havneskölds debattartikel i Psykologtidningen nr 8 2014: "[Nyttan av psykofarmaka överlag är starkt överdriven](#)" (Pdf).

SKRIBENT

Kersti Jormfeldt, psykolog,
psykoterapeut, handledare, EMDR-
handledare, SFKH-medlem